

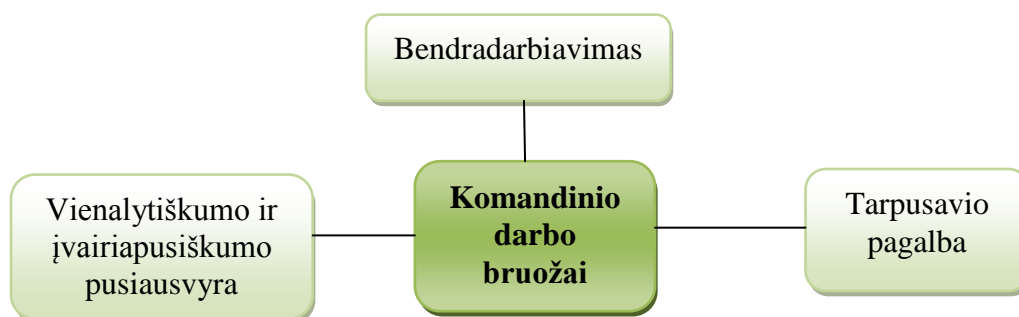
ŠIAULIŲ „SPINDULIO“ UGDYMO CENTRO KOMANDINIO DARBO MODELIS DIRBANT SU SPECIALIŲJŲ POREIKIŲ VAIKAIS

✚ Komanda – tai keletas tarpusavyje susijusių žmonių, darančių vienas kitam įtaką ir sujungiančių pastangas siekiant bendro tikslo.

✚ Komandinis darbas – darbas suvienijus pastangas, siekti bendrų tikslų ir bendros vizijos, sutelkus komandos narių žinias, gebėjimus, patirtį, ku efektyviau spręsti problemas bei priimti sprendimus. Tai kompleksinės sąveikos procesas tarp kartu dirbančių žmonių.

✚ Komandinio darbo specifika ugdant specialiųjų poreikių vaikus – žmonių grupė, kuri turi papildomų įgūdžių, leidžiančių siekti bendrų tikslų, vienija požiūrį, kuris įpareigoja būti tarpusavyje atsakingais.

Pagrindiniai komandinio darbo bruožai (1 pav.):

Vienas svarbiausių vaiko ugdymo principų – ugdymo kompleksiskumas ir visapusiškumas. Nė vienas specialistas nėra pajėgus vienas pats visapusiškai patenkinti vaiko poreikius. Jei specialistai, nesuderinę konkretaus vaiko ugdymo koncepcijos, kiekvienas individualiai siekia savo tikslų, ugdymas tampa fragmentiškas ir nenuoseklus.

Centre dirbama pagal transdisciplininį komandos modelį. Komandos nariai dalijasi savo žiniomis, idėjomis, pasiekimais. Kiekvienas narys yra atsakingas už tai, kad būtų priimtas ne individualus sprendimas, susijęs su vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimu, bet kolegialus, suderintas su visais komandos nariais. Be vaiko, tėvų/globėjų, kurie yra lygiateisiai komandos nariai, į komandos sudėtį įeina visi su vaiko specialiųjų poreikių tenkinimu susiję švietimo pagalbos, reabilitacijos bei kiti specialistai ir darbuotojai.

Komandos narių funkcijos ir sąveika tenkinant vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius:

✚ auklėtojas (kiekvieną dieną), organizuoja ugdomąją veiklą, stebi vaiką kasdieninėje veikloje, fiksuoja jo pasiekimus, pažangą, bendrauja ir bendradarbiauja su tėvais/globėjais, specialistais;

✚ auklėtojo padėjėjas (kiekvieną dieną), padeda orientotis ir judėti aplinkoje, apsitarnauti, pavalgyti, pasirūpinti asmens higiena;

✚ mokytojas (kiekvieną dieną), ugdo pažintinius ir komunikacinius gebėjimus, bendrąsias ir dalykines kompetencijas, kartu su specialistu pedagogu rengia ugdymo programas;

✚ logopedas įvertina kalbėjimo, kalbos ir komunikacijos lygį, šalina sutrikimus, teikia rekomendacijas specialistams ir tėvams dėl vaikų kalbos ugdymo ir sutrikimų šalinimo;

✚ specialusis pedagogas įvertina vaikų pažinimo, akademinį žinių lygį, rengia ugdymo programas, pritaiko individualizuotus mokymo būdus, metodus, kitų specialistų rekomendacijas;

✚ judesio korekcijos pedagogas specialiomis pratybomis koreguoja, atstato ugdytinių bendruosius judesius, moko specialistus ir tėvus/globėjus judesių formavimo pratimų;

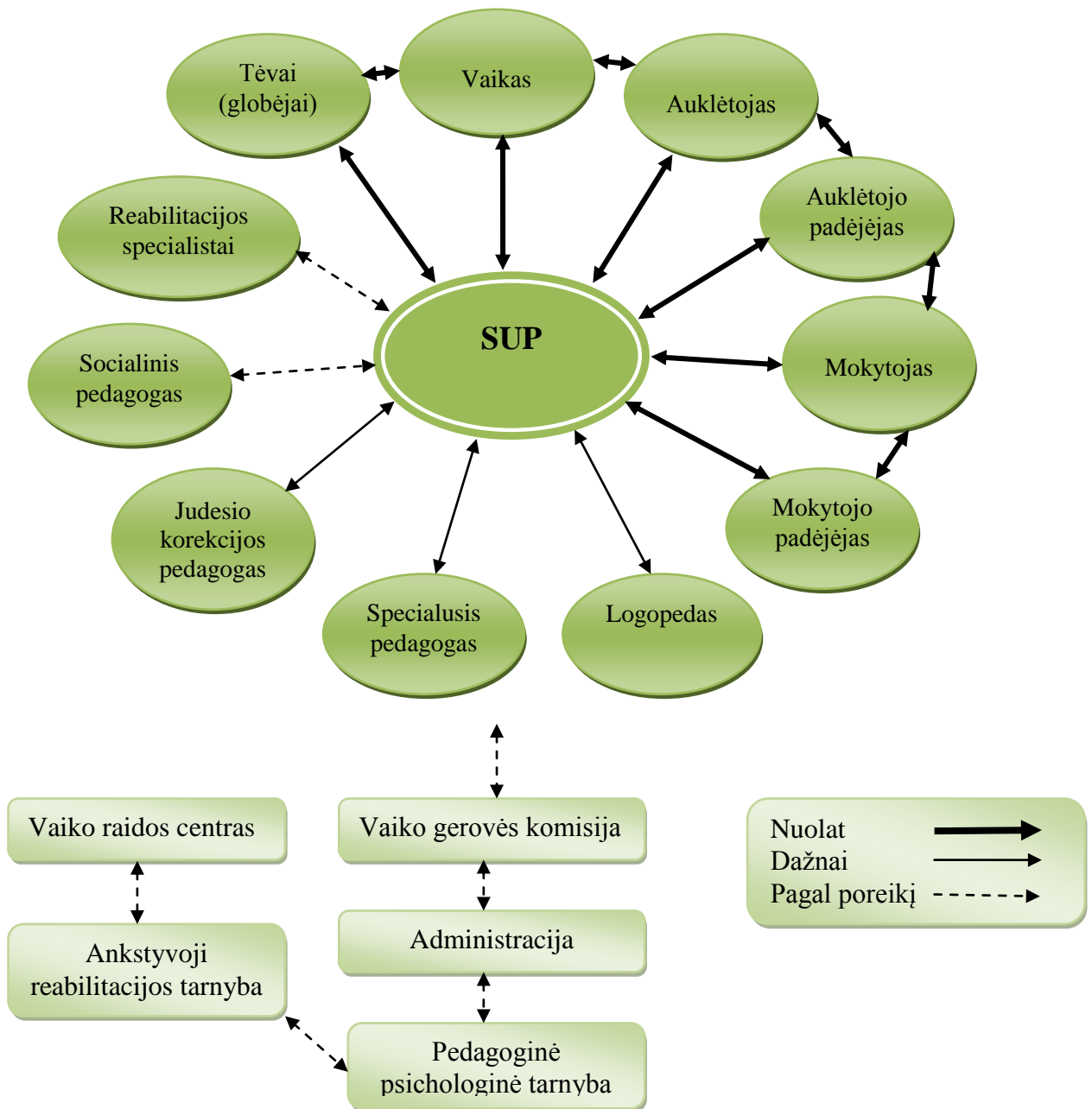
- socialinis pedagogas tiria ir įvertina ugdymo(si) sunkumų socialines – psichologines priežastis, konsultuoja, teikia socialinę – psichologinę pagalbą ugdytiniais, jų tėvams/globėjams ir specialistams;

- reabilitacijos specialistai – teikia kokybiškas reabilitacijos paslaugas, gerina fizinę, psichinę, emocinę sveikatą;

- sveikatos priežiūros specialistas seka vaikų sveikatos būklę, suteikia pirmąją pagalbą, atlieka reabilitacijos/habilitacijos procedūras (vaistažolių vonias, masažą);

- tėvai/globėjai dalyvauja grupės/klasės veikloje, ugdymo procese, vaiko gebėjimų vertinime, sudarant ugdymo programas.

Komandos nariai yra lygiaverčiai partneriai, tačiau jų dalyvavimas tenkinant vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius yra netolygus. Transdisciplininis komandos modelis (2 pav.):

Komandos sudėtis varijuoja atsižvelgiant į vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius. Kintant vaiko poreikiams, gali kisti ir komandos sudėtis. Ugdymo procese komanda paprastai skyla į kelias grupes: pagrindinę, konsultacinę ar visą komandą:

✚ pagrindinę komandą sudaro ugdymo proceso dalyviai, kurie kasdien sąveikauja su vaiku, teikdami jam savo pagalbą (mokytojas, auklėtojas, mokytojos/auklėtojos padėjėjas, vaikas, tėvai/globėjai). Ši komanda nepriima didelių sprendimų, bet yra atsakinga už kasdieninę pagalbą vaikui (ugdymo turinio realizavimo, kasdieninių poreikių tenkinimo, sąveikos tarp vaikų ir kt.);

✚ konsultacinė komanda susideda iš specialistų, dirbančių su vaiku rečiau negu kiekvieną dieną (logopedas, specialusis pedagogas, judesio korekcijos pedagogas, sveikatos ir priežiūros specialistas, socialinis pedagogas, reabilitacijos specialistai, administracijos atstovas, taip pat pedagoginė – psichologinė tarnyba ir kitos institucijos);

✚ visa komanda apima visus ugdymo proceso dalyvius ir yra atsakinga už specialiųjų ugdymosi poreikių tenkinimo strategijos pasirinkimą, tikslų numatymą ir suformulavimą, jų realizavimą praktinėje veikloje.

Vienas iš svarbiausių komandinio darbo aspektų, ne tik komandos narių sudėtis, bet ir nuolatinė tiesioginė ar netiesioginė komandos narių sąveika/interakcija.

Komandinio darbo formos:

Tiesioginė komandos narių sąveika:

- ✚ komandos narių susitikimai (atvejo analizės, programų rengimas ir kt.);
- ✚ susirinkimai ir diskusijos;
- ✚ informaciniai susirinkimai, paskaitos, pranešimai;
- ✚ neformalūs susitikimai su tėvais užklausinės veiklos metu;
- ✚ neformalūs pedagogų, specialistų susitikimai;
- ✚ individualios konsultacijos tėvams/globėjams ir vaikui (pedagogų, reikalingų specialistų);
- ✚ individualios specialistų konsultacijos pedagogams;
- ✚ telefoniniai pokalbiai (esant skubiems, neatidėliotiniems reikalams).

Netiesioginė komandos narių sąveika:

- ✚ bendri dienoraščiai (“keliaujantis sąsiuvinis”);
- ✚ susirašinėjimas (kompiuteris, SMS pranešimai ir kt.);
- ✚ ataskaitos apie pasiekimus.

Komandos funkcionavimui būtinos sąlygos:

- ✚ kompetencija;
- ✚ įsipareigoję ir savo įnašą įdedantys nariai;
- ✚ komandos narių vaidmenų, funkcijų pasiskirstymas, tinkama komandos struktūra;
- ✚ aiškios elgesio normos grupėje;
- ✚ tarpasmeniniai santykiai: parama, priėmimas, pagarba, pasitikėjimas;
- ✚ palaikanti Centro aplinka.

Tik kryptingas, visapusiškas darbas, bendros visų dalyvių pastangos įgalina siekti visapusiškos vaiko kognityvinės, emocinės, psichinės, fizinės, socialinės ir akademinės sėkmės.